

ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ

The Effects of the Simulation Program on the Public Mind
of Grade 4 Students at Banprabattarua School

เจนต์จุฬา คำดี (Janejula Kamdee)* ฉันทนา กล่อมจิต (Chantana Klomjit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะ ระหว่างนักเรียนที่ได้เข้าร่วมและที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 40 คน นำมาแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง สัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ ประมาณ 50-60 นาที และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 2) แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากของ เจษฎา หนูรุ่น (2551) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched – Pairs Signed - Ranks Test) และแมน วิทนียู (The Mann-Whitney U Test) ผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

This research was a Quasi-Experimental Research. The objectives were: 1) to compare the students' scores of Public Mind between before and after participating in the Simulation Program, and 2) to compare the students' scores of public mind between the experimental group and control group. The samples were 40 Grade 4 Students studying during the first semester of 2009 school year, Banprabattarua School. They were assigned to the experimental group and control group, 20 students each group, by using Simple Random Sampling. The experimental group were administered the Simulation Program for 12 sessions, 3 session each week, 50-60 minutes each session. The control group didn't obtain the Simulation Program. The instruments were: 1) The Simulation Program constructed by the researcher, 2) The Public Mind Scales developed from Jesada Nurun's (2008), with reliability coefficient 0.82 The statistics using in this study included the Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test, and Mann-Whitney U Test. The research findings showed that after the experiment was completed, the experimental group showed the higher scores of Public Mind than before the experiment and their Public Mind scores higher than the control group at .05 level significance.

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ สถานการณ์จำลอง

Key Words : Public Mind, Simulation

* มหาวิทยาลัย หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
เนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผล
กระทบในหลายๆ ด้านทำให้เกิดความสับสนและความ
ขัดแย้งกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง
มากกว่าให้ส่วนรวม นำสิ่งของสาธารณะมาใช้
ประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่รับผิดชอบและไม่สนใจที่
จะดูแลรักษา ความสำคัญต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกวัน

ความสำคัญต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของ
จิตสาธารณะ ซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจ
อย่างยิ่ง จิตสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความ
รับผิดชอบต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละอุทิศตน
เพื่อทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความปรารถนาที่
จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ด้วยความเต็ม
ใจและเต็มความสามารถ (ยุทธนา, 2542 และบรรทม,
2530) โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก
หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว รวมถึง
การเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน
ของกลุ่ม (หฤทัย, 2544) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะ
เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจ
ของมนุษย์ ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวม
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนา
สังคมและประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะ
เป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ
จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวมของสังคม และ
ตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น
ตามทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของ Piaget (1981)
ได้กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะนั้น เป็นจริยธรรม
ในขั้นที่ 4 เนื่องจากในขั้นดังกล่าว ทำให้บุคคลมี
ความคิดกว้างขวางและลึกซึ้ง รู้จักแยกแยะผลดีและ
ผลเสียของการกระทำ ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น
ออกมา

ปัจจุบันพบว่าจิตสาธารณะของคนในสังคม
ไทยยังไม่พัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์เท่าที่ควร
ดังเช่น หฤทัย (2544) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของ

คนกรุงเทพฯ พบว่า คะแนนจิตสาธารณะของคนส่วน
ใหญ่ก่อนไปในทางที่ต่ำ เช่นเดียวกับ ชัชชัย (2540) ได้
ทำการสำรวจข้อมูลที่ใช้ให้เห็นว่าเยาวชนไทยส่วน
ใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มาก นักเรียนส่วนใหญ่
แสดงความสนใจ และเน้นการเลือกปฏิบัติที่ส่งผล
ประโยชน์ต่อตนเองมากกว่าส่วนรวม จึงส่งผลทำให้
เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น การขาดศีลธรรม การเอา
รอดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนทำลาย
สิ่งแวดล้อม และสาธารณะสมบัติของส่วนรวมต่างๆ
เพิ่มมากขึ้น

ด้วยสาเหตุดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จึงได้มี
นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านให้ความสนใจ
ทำการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ เช่น อัญชลี (2550)
ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการ
ประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มุกดา (2547) ศึกษา
เรื่องการฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยนำเสนอ
สถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
ในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และบุญตัน
(2549) ได้ศึกษาการใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัว
แบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2

การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับคนใน
สังคม ต้องเริ่มต้นจากเด็ก โดยเฉพาะวัยเด็กตอนกลาง
(Middle Childhood) อายุ 6-12 ปี เป็นวัยแห่งการ
รวมกลุ่มหรือวัย Gang Age และเป็นวัยที่เริ่มออกจาก
บ้านสู่สังคมภายนอก เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับ
สังคมได้ดี มองโลกในแง่ดี ช่วงนี้พัฒนาการทาง
สังคมจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเข้าสังคม รู้จักแสดง
ความคิดเห็น การร่วมมือและทำตามตัวอย่างจะเป็นไป
ได้อย่างเร็ว ถ้าจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็น
ประโยชน์ให้เด็กวัยนี้ได้เข้าร่วมปฏิบัติ เด็กจะเกิดการ
เรียนรู้เร็ว ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรม
สถานการณ์จำลอง เป็นตัวแบบให้นักเรียนได้เห็นและ
ได้ฝึกฝนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังการ

เรียนรู้คุณธรรมด้านจิตสาธารณะในจิตใจของเด็กวัยนี้ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยนี้ก็เป็นการเรียนรู้ที่ฝังในจิตใจของพวกเขา ซึ่งยากแก่การลืมเลือน ในการปลูกฝังนั้นเน้นให้เด็กได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ เพื่อให้เกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างแท้จริงจนเกิดเป็นนิสัยดังคำพังเพยที่ว่า“ไม่อ่อนคั่งง่าย ไม่แก่คดยาก” (ลัดดาวัลย์ และคณะ, 2547) ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนนี้ โดยการสอบถามจากฝ่ายวิชาการ คุณครูในโรงเรียน และการสังเกตของผู้วิจัยเองพบว่า นักเรียนจำนวนหนึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ขอบทำหลายสิ่งของส่วนรวม ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างฟุ่มเฟือย และแอบนำสมบัติส่วนรวมกลับบ้าน ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างโปรแกรมสถานการณ์จำลองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น และเพื่อเป็นการช่วยพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านต่างๆ ของนักเรียนซึ่งจะเป็นเยาวชนและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

วิธีการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย
การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- experimental Design) โดยมีรูปแบบ

(Control group pretest-posttest design) (พิสนุ , 2549) ซึ่งมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	O _{E1}	X	O _{E2}
C	O _{C1}		O _{C2}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

X แทน โปรแกรมสถานการณ์จำลอง

เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

O_{E1} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

O_{E2} แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

O_{C1} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

O_{C2} แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 86 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบวัดจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากของ เกษฎา (2551) เป็นแบบวัดจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง

ไม่เคยทำ ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจิต
สาธารณะ 3 ด้าน คือ ด้านการรู้คิด ด้านการรับผิดชอบ
ต่อหน้าที่ของตนเอง ด้านการใช้และดูแลรักษาสสมบัติ
ของสังคมส่วนรวม ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ ที่มีค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

2. โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนา

จิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 ครั้งๆละ
ประมาณ 50-60 นาที ซึ่งครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการสร้าง
ความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มทดลอง และทำ
ความเข้าใจถึงความหมายของ คำว่า “จิตสาธารณะ”
รวมถึงวัตถุประสงค์ของการใช้โปรแกรมสถานการณ์
จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะใช้วิธีการสอนโดยการ
อธิบายและทำกิจกรรมทำความเข้าใจส่วนครั้งที่ 2 -12
เป็นการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่
กำหนดให้ และใช้รูปภาพประกอบในการอธิบาย
เพิ่มเติม คือ ครั้งที่ 5 และ 12

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิต
สาธารณะก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
โดยใช้การทดสอบของ Wilcoxon Matched -Pairs
Signed - Ranks Test

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิต
สาธารณะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ
Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามตาราง
แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนจิตสาธารณะและตาม
สมมติฐานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

คะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังของกลุ่ม
ทดลอง โดยใช้การทดสอบของ

The Wilcoxon Matched -Pairs Signed - Ranks Test

กลุ่ม ทดลอง	N	MR	SR	Z	P-value
Positive Ranks	18	7.66	138	-3.411	.003*
Negative Ranks	2	2	4		

*p < .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลังการ
ทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อน
การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และจากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 “กลุ่ม
ทดลอง มีคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่า
ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนจิตสาธารณะของ
นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมโปรแกรม
สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อน
การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั้นแสดงให้เห็นว่า
โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
สามารถช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้สูงขึ้น
ได้ ดังที่ ทิสนา (2545) กล่าวสรุปได้ว่า สถานการณ์
จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดย
ให้ผู้เรียนลงมือเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล
และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง โดยใช้
ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูล ที่มีความเป็นจริงใน
การตัดสินใจ และแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองที่
กำลังเผชิญอยู่ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ
เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน Monroe
(1969) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของสถานการณ์จำลอง
ไว้ว่า สถานการณ์จำลองมีลักษณะคล้ายกับสภาพ

ความเป็นจริง เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันนักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วโดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม และสถานการณ์จำลองสามารถทำซ้ำได้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด (Jacobsen and other, 2002 อ้างถึงใน ธิดาพร, 2550) ที่อธิบายว่า สถานการณ์จำลอง เป็นเทคโนโลยีการสอนที่ยินยอมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมที่สร้างเลียนแบบขึ้น อนุตรา (2550) ยังได้กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่าเป็นการจัดสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเลียนแบบให้เหมือนหรือใกล้เคียงสภาพการณ์จริง เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยยึดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงของจริง นอกจากนี้ ชัยฤทธิ์ (2545) ได้กล่าวถึงข้อดีของการใช้สถานการณ์จำลอง ไว้ว่า เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ การมีวินัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และฝึกให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นขั้นตอน เพชรรัตน์ (2534) กล่าวถึงข้อดีของสถานการณ์จำลองว่า เป็นการสอนให้นักเรียนได้รู้จักคิดใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ และฝึกการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริงซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ดี

ใน ส่วนของงานวิจัยที่ใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะโดยตรงนั้น ผู้วิจัยยังศึกษาไม่พบ พบแต่งานวิจัยที่มีลักษณะตัวแปรเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เช่น การศึกษาของ อัญชลี (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมุกดา (2547) ได้ศึกษาผลการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้สถานการณ์จำลองผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้น หลังจากได้รับการฝึกทักษะการ

แก้ปัญหา โดยนำสถานการณ์จำลองผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ ยังพบผลของการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่นๆ ได้แก่ สุภมาศ (2540) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมด้านการระดมสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดม และจากการศึกษาของ อัจฉริย์ (2542) ได้ทำการวิจัยผลการสอนโดยใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลองที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาททะเล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการวิจัยดังกล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อเพิ่มคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า งานวิจัยที่กล่าวถึงไปแล้วนั้นมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การทดสอบของ The Mann-Whitney U Test

กลุ่มตัวอย่าง	N	MR	SR	Z	P-value
กลุ่มทดลอง	20	25.73	514	-2.837	.002*
กลุ่มควบคุม	20	15.28	305		

* p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 “หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05” ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้นักเรียนได้รู้จักคิดและนำเหตุผลมาอภิปราย ประกอบการตัดสินใจ ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม อดทนต่อการพูดวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยและความรับผิดชอบในตนเอง คำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่น เพราะการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนแบบปฏิบัติการ เหมือนระบบของจริง เป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ต่างๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริงโดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ได้ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง และยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่างๆ ได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย (Shultz, 1972 อ้างถึงใน อัญชลี, 2550) และการวิจัย Garvey (1966) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถานการณ์จำลอง ร้อยละ 90 เห็นว่าวิธีสอนนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีประสิทธิภาพต่อการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนได้ เพราะการสร้าง

โปรแกรมในครั้งนี้อาศัยแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) ในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาเพื่อส่งผลต่อพฤติกรรม ที่กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตที่ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการใส่ใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการชูงใจ และโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการทางปัญญาของนักเรียน ด้วยการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสังเกต โดยเริ่มจากให้กลุ่มตัวอย่างสังเกตเพื่อนที่อาสาออกมาแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย หลังจากนั้นมีการตอบคำถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ และร่วมกันอภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลจากการระดมความคิดเห็นให้เพื่อนๆ ได้รับฟังร่วมกัน และการกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะขณะแสดงจะได้รับคำชมจากผู้วิจัย เพราะคำชมจากผู้วิจัย คือ ผลกรรมที่ทำหน้าที่เป็นแรงเสริมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้แสดงบทบาทและให้ความสนใจในการสังเกตเพื่อนที่แสดงมากขึ้น โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะยังสามารถสร้างอารมณ์ ทักษะ ความสนใจ และชักจูงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ต้องการได้

สรุปผลการวิจัย

หลังการเข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิธีพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม การให้คำปรึกษา การใช้ตัวแบบบุคคลจริง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนอื่นๆที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น สภาพครอบครัว การเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและทางบ้านเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ปกครองและสถานศึกษาในการหาทางเสริมสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

3. ควรมีการทดลองเปรียบเทียบผล ของวิธีการอื่นๆ กับการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา หนูรุ่น. 2551. ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยชัย ศิลปสุนทร. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างการชมรายการโทรทัศน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมกับจิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. ปรินญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540. การศึกษาการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิสนา แคมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดาพร รอดทุกข์. 2550. ผลของเทคนิคสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเขาวรรณอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน. ปรินญาการศึกษาสาขามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บรรทม มณีโชติ. 2530. การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญทัน ภูบาล. 2549. การใช้วัดทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิสนุ พองสี. 2549. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร. 2534. เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มุกิตา หวังคิด. 2547. การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยุทธนา วรณปิติกุล. 2542. สำนักพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.

- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. 2547. รูปแบบการพัฒนา
พัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
สาธารณะการศึกษาระยะยาว. เอกสาร
ประกอบการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภมาส เพชรสมบัติ. 2540. ผลของสถานการณ์
จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านการยอมรับของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหัน
ทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว.
ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หฤทัย อาจปฐ. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
ส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนิน
ชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วย
ตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของ
นักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์พยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อัคริย์ ศรีไตรรัตน์. 2542. ผลการสอนโดยใช้
บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลองที่มีต่อ
การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ
การสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. 2550. ผลการใช้สถานการณ์
จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจาก
สภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุดรา สวัสดิ์. 2550. การศึกษาผลการใช้
สถานการณ์จำลองในการพัฒนา
ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสาร ของพนักงานบริษัทสยามซัมไรซ์
เอ็นเตอร์ไพรส์จำกัด. สารนิพนธ์ปริญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bandura , Albert. 1986. Social Learning Theory.
Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-
Hall.
- Beck, Isabel H. and Bruce Monroe. 1969. Some
Dimension of Simulation Educational
Technology.
- Garvey, Dale M. 1966. A Preliminary Evolution
of Simulation. A Paper Presented at 46th
Annual Meeting of the National Council
for the social Studies Cleveland, Ohio.
November.
- Phillips, J.L. 1981. Piaget's Theory : A Primer. San
Francisco : W.H. Freeman and Company.